

Klimatilpasning i norske kommuner 2024

Denne undersøkelsen er en oppfølging av tilsvarende undersøkelser til norske kommuner for KS i 2017 og 2021. Disse undersøkelsene har vært viktige for arbeidet med klimatilpasning i KS, for forskning og for utforming av statlig politikk. I alle undersøkelsene har kjernen i spørreskjemaet vært likt. Det gir oss en verdifull mulighet til å måle utviklingen over tid.

Med klimatilpasning menes planlegging og gjennomføring av tiltak for å håndtere både naturfare (flom, skred, stormflo, havnivåstigning, mv.) og andre utfordringer som klimaendringer gir (svekking av biologisk mangfold, redusert drikkevannskvalitet, råteskader mv.). Klimatilpasning omfatter både kortsiktige tiltak og mer langsiktig arbeid.

Undersøkelsen består av følgende deler:

A: Bakgrunn

B: Kunnskap og eksponering

C: Organisering

D: Eksterne ressurser og virkemidler

E: Utfordringer

F: Gjennomføring

Ved å delta i undersøkelsen bekrefter du at du har mottatt og forstått hvordan dine personopplysninger blir behandlet i dette prosjektet.

* 1. Jeg samtykker til å delta i undersøkelsen

Ja

Klimatilpasning i norske kommuner 2024

A: Bakgrunn

* 2. Kommunenaavn

* 3. Rollen til den som svarer

- Kommunedirektør
- Medarbeider i stab hos kommunedirektøren (miljø, klima, utvikling, plan ol.)
- Fagperson/rådgiver
- Annet (vennligst spesifiser)

* 4. Hvordan gjennomføres utfyllingen?

- Av den som har gjort sine vurderinger
- Basert på en intern drøfting med en eller flere aktuelle personer
- Basert på drøfting i kommunedirektørens ledergruppe
- Annet (vennligst spesifiser)

Klimatilpasning i norske kommuner 2024

C: Organisering

* 7. I hvilken grad er arbeidet med klimatilpasning integrert i kommunens styringssystem?

	Ingen grad	Liten grad	Noen grad	Stor grad	Meget stor grad	Vet ikke/ikke relevant
Kommuneplanens samfunnsdel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økonomiplan og budsjett	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Resultatoppfølging, årsmelding og annen rapportering	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneplanens arealdel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunedelplaner, områdeplaner eller temaplaner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunes behandling av reguleringsplaner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Byggesaksbehandling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunens eksterne kommunikasjonsarbeid (innbyggere, frivillighet og næringsliv)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

* 8. Hvilken av alternativene under beskriver best hvordan kommunens arbeid med klimatilpasning er forankret?

- Egen strategi/plan for klimatilpasning
- Del av klima- og energiplan
- Organisert som et tverrfaglig satsningsområde
- Organisert under fagetat - hvilken?

Klimatilpasning i norske kommuner 2024

D: Eksterne ressurser og virkemidler

* 10. I hvilken grad samarbeider kommunen med andre aktører eller utnytter eksterne ressurser?

	Ingen grad	Liten grad	Noen grad	Stor grad	Meget stor grad	Vet ikke/ikke relevant
Interkommunalt samarbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbeid med regional forvaltning, f.eks. gjennom regionale planer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Organisert samarbeid med næringsliv, innbyggere eller andre aktører i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deltakelse i nettverk for klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Deltakelse i forsknings- og utviklingsprosjekter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbeid med utdanningsinstitusjoner (høyskole, universitet, mv.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Direkte kontakt med direktorater (Miljødirektoratet, NVE, DSB, mv.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruk av de <u>regionale klimaprofilene</u> fra Norsk Klimaservicesenter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruk av <u>klimafremskrivinger</u> fra Norsk Klimaservicesenter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruk av <u>miljødirektoratet sine nettsider</u> om klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruk av <u>kommunalbanken sine nettsider</u> om klimarisiko	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruk av <u>NVE sine nettsider</u> om klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bruk av <u>Klimamonitor sine nettsider</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

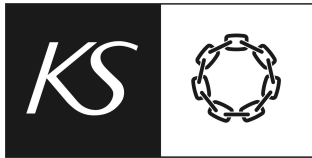
Annet (vennligst spesifiser)

* 11. I hvilken grad er disse regionale og statlige virkemidlene viktige for kommunen?

	Uviktig	Lite viktig	Noe viktig	Viktig	Meget viktig	Vet ikke/ikke relevant
Bistand fra eksterne kompetansemiljø, f.eks. Klimaservicesenteret	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forskning relatert til klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utviklings- og innovasjonsprosjekter relatert til klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Statlige planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veilederen til Statlige planretningslinjer for klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andre veiledere relatert til arbeidet med klimatilpasning, f.eks. Klimahjelperen (DSB)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kurs, opplæring, seminar o.l.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunenettverk for klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økt vekt på klimatilpasning i fylkeskommunens regionale utviklingsarbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Avklaringer av kommunens ansvar (lov/forskrift) relatert til klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Styrking av statlige finansierungsordninger for klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økt rammetilskudd til kommunene	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annet (vennligst spesifiser)

Klimatilpasning i norske kommuner 2024

E: Utfordringer

* 12. Hva er barrierer i kommunens arbeid med klimatilpasning?

	Ingen grad	Liten grad	Noen grad	Stor grad	Meget stor grad	Vet ikke/ikke relevant
Forståelse og forankring blant politikerne i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fokus hos administrativ ledelse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inkludering i kommunens plan- og beslutningsprosesser	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Organisering på tvers av fagområder og/eller enheter i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnskap om aktuelle tilpasningstiltak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnskap om den økonomiske nytten av tilpasningstiltak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnskap om lokale konsekvenser av klimaendringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Intern kompetanse på klimatilpasning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bemanning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunens økonomi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunal oppmerksomhet og prioritet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Regional (fylkeskommunal) oppmerksomhet og prioritet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Statlig oppmerksomhet og prioritet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Manglende statlig samordning	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annet (vennligst spesifiser)

* 13. Er det fag- eller ansvarsområder hvor gjennomføring av klimatilpasningstiltak oppleves som en særlig utfordring?

	Ingen grad	Liten grad	Noen grad	Stor grad	Meget stor grad	Vet ikke/ikke relevant
Kommuneplanlegging	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økonomiplanlegging	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Plan- og byggesaksbehandling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Avløp/overvann	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veg/gate/park/havneanlegg	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Energiforsyning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Eiendomsforvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naturforvaltning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Landbruk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Folkehelse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skole	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annet (vennligst spesifiser)

Klimatilpasning i norske kommuner 2024

F: Gjennomføring

* 14. Hvilke typer klimatilpasningstiltak har dere gjennomført i følgende fag- eller ansvarsområder?

	Ingen tiltak	Bare organisatoriske tiltak	Bare fysiske tiltak	Både organisatoriske og fysiske tiltak	Vet ikke/ikke relevant
Avløp/overvann	☐	☐	☐	☐	☐
Veg/gate/park/havneanlegg	☐	☐	☐	☐	☐
Energiforsyning	☐	☐	☐	☐	☐
Eiendomsforvaltning	☐	☐	☐	☐	☐
Naturforvaltning	☐	☐	☐	☐	☐
Landbruk	☐	☐	☐	☐	☐
Folkehelse	☐	☐	☐	☐	☐
Skole	☐	☐	☐	☐	☐

Annet (vennligst spesifiser)

* 15. Hvilke av disse virkemidlene mener du kommunen selv i økt grad bør ta i bruk i arbeidet med klimatilpasning? (Du kan velge flere alternativ)

- Kompetanseutvikling
- Bedre beslutningsgrunnlag f.eks. nytte - kostnad analyser
- Utvikle samarbeidet internt i organisasjonen
- Styrke samarbeid med næringsliv, innbyggere og andre aktører i kommunen
- Styrke samarbeid med andre kommuner
- Styrke samarbeid med andre forvaltningsorgan
- Styrke integrasjon av klimatilpasning i de overordnede plan- og beslutningsprosessene
- Annet (vennligst spesifiser)

* 16. I hvilken grad ser dere klimatilpasning i sammenheng med andre politikkområder, f.eks gjennom å identifisere konflikter eller vinn-vinn-tiltak?

	Ingen grad	Liten grad	Noen grad	Stor grad	Meget stor grad	Vet ikke/ikke relevant
Utslippsreduksjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vern av naturområder og biologisk mangfold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Energiltak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Helse (f.eks. endret drikkevannskvalitet, økt innslag av vektorsykdommer)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Landbruk (f.eks. økt råteskader, introduksjon av nye arter)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kulturminner (f.eks. råteskader i bygg, flomskade)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samferdsel (f.eks. grøntareal og regnbed i tilknytning til vei og parkering)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Overvann (f.eks. blå-grønne tiltak)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økonomisk virkning av et klimatilpasningstiltak for innbyggerne (f.eks. avgifter, refusjoner)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annet (vennligst spesifiser)

17. Hva er utfordringene med å se klimatilpasning i sammenheng med andre politikkområder, f.eks de som er nevnt i forrige spørsmål? (Du kan velge flere alternativ)

- Økonomi/ressurser
- Kunnskap/kompetanse
- Organisering/koordinering
- Prioritering
- Annet (vennligst spesifiser)

18. Naturbaserte løsninger er klimatilpasningstiltak som bruker naturen eller «hermer» etter naturens egne løsninger (f.eks. grønne tak/vegger, gjenåpne bekker, bevare våtmarker mv).

I hvilken grad tar kommunen i bruk naturbaserte løsninger i håndteringen av overvann og naturfareforebyggende tiltak?

☐ Ingen grad	☐ Stor grad
☐ Liten grad	☐ Meget stor grad
☐ Noen grad	☐ Vet ikke/ikke relevant

* 19. I hvilken grad hensyntas naturmangfoldet og naturens egen evne til å håndtere klimaendringene når kommunen regulerer uberørt natur for utbygging?

☐ Ingen grad	☐ Stor grad
☐ Liten grad	☐ Meget stor grad
☐ Noen grad	☐ Vet ikke/ikke relevant